

[Fuglsang.]

livet på spil for at forsvare kunst og kultur. Vi har set, hvor nænsomt almindelige arbejdere, som for en gangs skyld kom ind i en bolig i det ødelagte Pommern, behandlede kunstværkerne dér.

Det er fuldkommen imod befolkningens mening og opfattelse, og det er klart, at vi ikke kan gå med til det.

Ib Christensen (DR):

Lovforslaget er, som ministeren gjorde opmærksom på det, identisk med et forslag, som retsforbundet fremsatte i sidste samling, og som var til første behandling i maj. Vi har ikke ment at ville genfremsætte dette forslag, lige så lidt som de øvrige kulturlovsforslag, vi kom med i sidste samling, og som var til behandling samme dag. Når vi ikke har villet det, er det naturligvis ikke, fordi vi har ændret opfattelse, men fordi vi ikke ønsker at spille folketingets tid så kort efter med at genoptage denne debat. Forslagene, må vi jo erkende, stødte på en massiv afvisning, og så kunne vi ikke se noget grundlag for at genfremsætte dem efter så kort tids forløb.

Naturligvis er vi enige i lovforslaget og vil selvfølgelig støtte det, men desværre må vi konstatere, at mulighederne for at få det gennemført ikke tegner sig alt for lyse lige i øjeblikket. Men jeg er sikker på, at den dag vil komme, hvor man må sige farvel til den formynderiske kulturpolitik, som man i øjeblikket driver. Man må komme til et standpunkt, hvor man sondrer mellem de egentlige fællesopgaver og de opgaver, som borgerne selv kan og bør klare. Ellers kan vi ikke få styr på den offentlige sektors vækst, og ellers kan vi ikke respektere det enkelte menneskes selvbestemmelsesret, også i kulturel henseende.

Birgit Busk (U):

På kulturområdet har de uafhængige aldrig været enige med fremskridtspartiet, og vi må tage afstand fra dette forslag.

Vestergaard Eriksen (FU):

Om det lovforslag, vi her behandler, må det stå klart, at jeg synes, det er tidsspilde for det høje ting, og derfor vil jeg ikke anbefale forslaget om, at loven bliver ophævet. Det vil jeg aldrig nogen sinde kunne gå med

til. Der kunne måske trænges til ændringer, men det er noget helt andet.

Jeg vil anbefale, at dette forslag bliver taget tilbage.

Ordføreren for forslagsstillerne (Svend Andersen) (Roskilde amt) (FP):

Jeg er jo desværre ikke i stand til at takke for nogen særlig velvillig behandling.

Må jeg i øvrigt sige til hr. Robert Pedersen, som taler om solidaritet, at nu kan man jo altså se, hvad det er for nogle grupper i samfundet, som socialdemokratiet er solidariske med. Enhver ved jo, at de midler, der her bruges, tages fra almindelige lønmodtagere og små næringsdrivende og gives til akademikere eller øvrige medlemmer af overklassen. Men jeg forstår altså, at det er denne lille gruppe af Danmarks befolkning, som socialdemokratiet og åbenbart også det kommunistiske parti og SFerne ønsker at udvise solidaritet med.

Må jeg i øvrigt sige, at da de øvrige ordførere ikke kom ind på substansen i vores forslag, synes jeg sådan set ikke, at der er nogen grund til at kommentere det yderligere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophævelse af lov om Statens Kunstfond [af Børge Pedersen m. fl.].

(Lovforslag nr. 57. Fremsat 25/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Nathalie Lind):

Også dette lovforslags tekst er identisk med et lovforslag, som retsforbundet har

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

fremSAT i folketinget, og som folketinget behandlede og tog massiv afstand fra, bortset fra fremskridtspartiets repræsentanter. Alligevel skal vi igen have første behandling af nøjagtig det samme forslag.

Jeg må igen henvise til mine bemærkninger i maj måned og må afvise at medvirke til dette lovforslag. Jeg skal dog give retsforbundet den kompliment, at deres bemærkninger var saglige, mens fremskridtspartiet igen anvender en sprogbrug, som ikke er almindelig herinde.

Robert Pedersen (S):

Socialdemokratiet afviser lovforslaget og vil gerne som en kommentar gøre opmærksom på, at der er ingen som helst indicier, der tyder i retning af, at de love, som vedtages under kulturministeriet, er til særlig gavn for privilegerede grupper i dette samfund. Alle samfundsklasser har glæde af de smukke malerier og skulpturer, som hænger rundt omkring på vore skoler og i vore offentlige bygninger.

Poulsgaard (FP):

Lige et par bemærkninger til kulturministeren. Når vælgerne har sat 11, 12, 13 partier, eller hvor mange der efterhånden er kommet, herind, og vi repræsenterer forskellige synspunkter, så må det være ethvert parti tilladt at fremsætte de synspunkter, man står for. Det er det, vi er kommet herind for. Vi er ikke kommet herind for at føre venstres politik. Venstre har da ikke afskåret sig fra at fremsætte venstresynspunkter. At andre partier skulle være afskåret fra at fremsætte mærkesager, synes jeg nok er lige groft nok. Her i det høje ting diskuterede vi i går frisind, tolerance, demokrati, og i denne sammenhæng skal dette lovforslag ses. Det kan ikke have noget med demokrati at gøre, at en lille selvbestaltet klike for tvangskrevne skattekrone køber kunst, som alle så skal synes om. Det er i hvert fald indoktrinering, så det batter noget.

Jeg kunne have lyst til at nævne, at vi for nylig har haft en sag fra Birkerød, hvor en kunstkomité på liv og død skulle have nogle kunstværker hængt op på et plejehjem. Beboerne på plejehjemmet og ledel-

sen af hjemmet ville have sig dette meget frabedt, men de skulle op, for det var kunst. Hvis ikke det er indoktrinering!

Ydermere foregår det på den måde, at de her kunstkyndige køber ind, og så sender de det ud til kommunerne. Hvis kommunen ikke synes om den slags ting, returnerer de det, det har de ret til, men det er jo synd at såre kunstneren, og så får den samme kunstner opgaven igen, og så kommer der måske et andet billede eller en anden skulptur. Når danskere er sådan nogle flinke mennesker, er det synd at fornærme denne kunstner, og så tager man imod den slags ting. Det har intet med demokrati og frisind at gøre.

Det er det, vi vil væk fra, den her vilalene-vide-mentalitet. Folk skal selv have lov til at bestemme den kunst, de vil have, og det skal ikke være sådan, at det skal påtvinges dem, fordi der er en lille klike, som jeg sagde i min indledning, der mener, det er kunst, og derefter haver vi alle at rette os. Derfor håber jeg, at alle de store ord, som blev sagt i det høje ting i går om frisind og tolerance, efterhånden også vil vinde indpas herinde.

Jeg vil meget varmt anbefale tingets medlemmer at støtte dette forslag.

Mette Madsen (V):

På venstres vegne skal jeg afvise også dette forslag med samme begrundelse som ved det foregående lovforslag.

Meta Ditzel (RV):

Jeg kan anbefale hr. Poulsgaard at foretage lidt bedre studier i marken, så vil han sikkert opdage, hvad der er tilfældet, at der er flere og flere i dette land, som interesserer sig for kunst, Så ville det være helt fejlagtigt at give sig til at vedtage et lovforslag som dette. Fra de radikale er vi ikke i tvivl om, at det skal afvises.

Melchior (CD):

Hr. Poulsgaard synes at gøre sig skyldig i den misforståelse, at alle ting egner sig til flertalsafgørelse. Ifølge hr. Poulsgaards tale skulle det altså være 51 pct. eller et eller andet flertal, der skulle kunne afgøre om en kunstgenstand er kunst eller ej. Noget sådant kan naturligvis ikke lade sig gøre, og

[Melchior.]

hvis man havde båret sig sådan ad igennem generationerne, ville der i hvert fald ikke have fandtes noget overhovedet, der hed kunst.

Da jeg finder, at der bør være en mulighed for kunsten, så må jeg totalt afvise, at vor afvisning af fremskridtspartiets lovforslag skulle indeholde nogen som helst modsætning til, hvad der er blevet sagt herinde i går.

Poul Dam (SF):

Forslagsstillerne har ikke forstået noget som helst af det hele. Sagen er jo den, at der igennem Statens Kunstfond er skabt megen god kunst til glæde for en meget stor del af befolkningen. Jeg havde for nylig lejlighed til at gå et par dage i Ålborghallen og glæde mig over Richard Mortensens fremragende dekoration, som netop er muliggjort af kunstfonden.

Det er i folkets interesse, at kunstfonden fortsætter med at virke.

Chr. Christensen (KrF):

Når hr. Poulsgaard udtaler, at det er en lille selvbestaltet klike, der bestemmer de kunstværker, der skal placeres rundt omkring, så vil jeg gerne sige, at sidste gang dette forslag var til behandling her i folketinget, gav jeg udtryk for vores ønske om, at lokale medlemmer af kulturudvalget kunne tiltræde eller være medvirkende til at afgøre, hvilke kunstværker man skulle modtage.

Fra kristeligt folkepartis side er vi meget positivt indstillet over for den virksomhed, der fører kunstværker ud på offentlige institutioner, ikke mindst på vore skoler, og derfor kan vi ikke medvirke til at ophæve denne lov.

Fuglsang (DKP):

Jeg forstår ikke, at hr. Poulsgaard bruger så megen tid til at forklare de sider ved kunstfondens virksomhed, som han ikke godkender, eventuelt ikke forstår, når selve princippet i forslaget er, at der overhovedet ikke skal ydes nogen form for støtte til kunsten her i landet. Det er ganske klart, at vi ikke kan gå ind for det forslag, der her er fremsat.

Ib Christensen (DR):

Hvis fru Meta Ditzel har ret i, at flere og flere interesserer sig for kunst, så tyder det på, at kunsten vil have særdeles gode overlevelsesholdigheder også uden statens økonomiske intervention, og så kan man da passende lade de borgere, der interesserer sig for kunst, selv betale.

Må jeg til hr. Poul Dam sige, at hvis han mener, denne opretholdelse af Statens Kunstfond er i folkets interesse, så synes jeg, hr. Poul Dam skulle støtte den tanke, som jeg tidligere er kommet med, at loven om Statens Kunstfond egentlig burde til folkeafstemning; så kan vi se, hvordan folket vurderer sin interesse. Jeg tror, udfaldet bliver noget andet end den stilling, som et massivt flertal i dette ting har til disse ting.

I øvrigt kan jeg støtte dette forslag med samme bemærkninger som til det forrige forslag. Det er jo en genoptagelse af vores forslag fra i maj. Jeg kan altså støtte forslaget, men kan beklage, at det nok heller ikke denne gang lykkes at komme igennem med det.

Birgit Busk (U):

Det er ikke bare et spørgsmål om i dag, det er også et spørgsmål om, hvad vi vil efterlade os, om vi har en kultur overhovedet, eller om vi er et rent bart land uden noget som helst, fordi vi ikke vil yde penge til det.

Hvad fremskridtspartiets forslag her angår, så mener jeg altså, at det er en grov diskriminering af en stor befolkningsgruppe, for det er jo ikke bare overklassen, der er interesseret i kunst. Kunstinteresserede kan man finde i alle samfundslag.

Vestergaard Eriksen (FU):

Folkeunionen er imod enhver statsstøtte til kunstnere, det skal der ikke være nogen tvivl om. Men spørgsmålet er, om det foregående lovforslag ikke er en vis form for tidsspilde, idet det blot vil føre til en konstatering af, at der ikke er noget flertal for at ophæve kunstfonden.

Arentoft (FP):

For godt 3 uger siden fik samtlige tingets medlemmer tilsendt en smuk lille bog fra kunsthistorikeren Poul Gammelbo og billedkunstneren Bodil Damgaard. Der var sam-

[Arentoft.]

tidig et brev med, hvor man bad om tingets medlemmers syn på kunst og på dette blad CRAS. Jeg ved ikke, hvor mange der har gjort sig den ulejlighed at reagere, men jeg har i alt fald gjort det, bl. a. fordi et sådant blad kunne udgives — det er bøger, der kommer med jævne mellemrum — og kan udgives fuldstændig uden offentlig støtte. Det synes jeg nok er værd at lægge mærke til. Hvis kunst skal vurderes herhjemme efter, hvor meget det offentlige vil levere af kunst, så giver jeg ikke så forfærdelig meget for kunstinteressen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Børge Pedersen) (FP):

Fremskridtspartiet er meget vel klar over, at den udgift, der er til Statens Kunstfond, i den store sammenhæng ikke betyder alverden. Men den har en meget stor kosmetisk betydning, den er en anstødssten for kunsten, på den måde at der ude i befolkningen er en ganske udtalt mistillid til den måde, Statens Kunstfond gør det på. Denne mistillid smitter af som en kunstfjendtlighed, som kunsten ikke har fortjent. Det er selve kunstfonden, der skaber den kunstfjendtlighed derude, det er ikke bevillingerne til kunsten i og for sig.

Befolkningen er aldeles udmærket klar over, at en ubetydelig del af de offentlige midler, der på alle planer, på kommuneplan, på amtsplan og her på folketingsplan, stilles til rådighed for kunsten, ender i de forkerte lommer, ender hos de mennesker, der optræder som kunstformidlere, og det kan kunsten ikke være tjent med.

Hvis folketingets medlemmer var klar over de tanker, der rører sig hos kunstnerne, så ville de straks være med til at fjerne denne gevækst på sund kunst.

Jeg kan derfor anbefale, at folketingets partier i kulturudvalget tager deres afgørelse op til fornyet overvejelse. Denne sag er ikke uden betydning, og den er specielt ikke uden betydning i den nuværende situation, hvor folketinget er i gang med meget, meget store besparelser, der rammer på alle punkter.

Det synes som om kunsten i dette land er fredet til det yderste, og det skyldes formodentlig, at de, der udnytter kunsten, er en lille bitte klike, som forstår at lægge et

pres på befolkningen ved at sige: det, som I siger, skyldes, at I ingen forstand har på det — vi alene ved. På den måde kommer kunsten og midlerne i de forkerte lommer. En ophævelse af kunstfonden er kun det første skridt til at få ændret dette. Der er mange andre steder inden for kunstformidlingen, de samme ting kan siges.

Jeg anbefaler forslaget til en god udvalgsbehandling.

Kulturministeren (Nathalie Lind):

Jeg skal ikke gå ind i debatten om indholdet af forslaget. Men hr. Poulsgaard siger, at vi i går havde en debat om frisind og tolerance, og antyder, at der i min afvisning af at gå ind i en realitetsbehandling skulle ligge en antydning af, at der ikke var ret for ethvert parti til at fremkomme med sine forslag. Det er selvfølgelig forkert. Når jeg tager afstand, er det, fordi fremskridtspartiet jo har tilkendegivet sit synspunkt i maj måned i år, ganske vist med hr. Vestergaard Eriksen som ordfører. Vi har endvidere i foråret haft en debat om ændring af Statens Kunstfond, hvor fremskridtspartiet også har tilkendegivet sine synspunkter, dengang med hr. Børge Pedersen som ordfører. Derfor er det, jeg spørger mig selv: er det rimeligt, når man ved, at folketinget har stort set nøjagtig den samme sammensætning nu i november måned, som man havde i begyndelsen af maj måned, da at foreslå, at tinget skal bruge sin tid på et forslag, der er så identisk med det tidligere behandlede, at det næsten kunne være et spørgsmål, om ikke det var retsforbundet, der havde oplysningsretten til det. Det sidste siger jeg lidt spøgefuldt, men der står jo tit i bøger: Eftertryk uden kildeangivelse er ikke tilladt. Det kunne måske også have kommet på tale her.

Poulsgaard (FP):

Til kulturministeren vil jeg gerne sige dette: vi har lov til at håbe, at fornuften vil fange også inde i dette høje ting. Der er sket et og andet siden maj. Vi har en arbejdsløshed som aldrig nogen sinde før. Staten skal spare, og hvor kan staten så spare, uden at det gør socialt ondt? Det kan man på disse områder.

Derpå vil jeg gerne vende mig til fru Meta Ditzel, som siger: flere og flere interesserer

[Poulsgaard.]

sig for kunst. Jeg ved ikke, hvor fru Meta Ditzel har disse oplysninger fra. De tal, jeg har, viser i hvert fald ikke dette. Hvis alle disse tvangsudskrevne skolebørn, man slæber rundt på kunstmuseerne, skal tælles med blandt dem, der interesserer sig for kunst, så kan man måske komme op på et stort tal. Men hvis det virkelig er sådan, at der er den overvejende interesse for kunst, hvorfor skulle det så være nødvendigt at støtte, som også foregående ordførere har været inde på? Hvorfor er man så ræd for at opkræve en entré, som kunne dække udgifterne?

Hr. Poul Dam glædede sig over at vandre rundt på kunstmuseer. Det er da dejligt, at hr. Poul Dam kan glæde sig over det, men det er ikke noget, der er skatteborgerne vedkommende. De mennesker, der interesserer sig for kunst, skal også nok vide at få den at se. Vi ser, at de, der interesserer sig for fodbold, de kan betale for at komme ind.

Jeg vil fastholde den overbevisning, jeg har haft hele tiden: kunststøtte er skadelig for kunsten, og det er et overklassefænomen.

Hr. Fuglsang mener, jeg ikke forstår noget af det hele. Nej, hr. Fuglsang, det er muligt, men jeg vil garantere hr. Fuglsang, at så er der mange i dette land, der ikke forstår en klap af det hele. Vi kan bare vende os til dette høje ting og se i snapstinget. Vorherre bevares, siger jeg bare. Men gå ind i vores spisesal. Der er der kunst på væggene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger [af Holten m. fl.].

(Lovforslag nr. 59. Fremsat 25/10 74).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

Som det formentlig er forslagsstillerne bekendt, indgår der i regeringens spareplan et punkt, der hedder besparelser på 20 mill. kr. i 1973-priser ved begrænsning af opførelsen af civile beskyttelsesrum.

Hvorledes denne besparelse skal tilvejebringes, har vi drøftet på et ministermøde den 30. oktober, og der var på dette møde enighed om, at en del af besparelsen kunne tilvejebringes ved en lempelse af de tekniske krav til indretning af sikringsrum, herunder særlig at det vil være forsvarligt at tillade sådanne vindues- og åbningsarealer, at rummene vil kunne få en udvidet fredstidsmæssig anvendelse. Dette skulle især kunne medføre besparelser ved skole- og daginstitutioner samt ved opførelse af fabrikker og kontorhuse. Civilforsvarsstyrelsen har allerede nu udarbejdet et udkast til bekendtgørelse om ændring af de gældende regler herom. Udkastet er sendt til udtalelse for tiden i de implicerede ministerier, nemlig arbejdsministeriet, boligministeriet, socialministeriet og undervisningsministeriet. Når udtalelserne fra disse myndigheder er indkommet og bearbejdet, vil disse nye regler, der altså lemper kravene til den tekniske indretning af sikringsrum, træde i kraft.

Den øvrige del af besparelsen skulle efter aftale på ministermødet opnås ved en ophævelse af pligten til indretning af sikringsrum efter § 6, stk. 2, i lov nr. 253 af 27. maj 1950 om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger, det vil sige uden for civilforsvarsområderne, således som disse er fastlagt i bilag til indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 492 af 13. december 1970.

Jeg er derfor enig i realiteten i det fremsatte lovforslag og anbefaler, at det får en hurtig behandling i tinget.

Thomas Have (S):

I de spareplaner, vi inden for socialdemokratiet har arbejdet med, har dette område også indgået, og vi er således helt enige i det sigte, som lovforslaget har, og enig i de bemærkninger, som ministeren kom med.

Vi vil gerne for vores vedkommende i et udvalgsarbejde have undersøgt, om man muligvis kunne gå over til at benytte byzonebegrebet i stedet for civilforsvarsområdebegrebet, om man kunne benytte det